

[Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.euro.who.int/pubrequest>

Рецензент: Мороз О.О., д.е.н., професор, зав кафедри підготовки менеджерів Вінницького національного технічного університету

10.11.2014

УДК 331.105.5+351.82

Солярчук Наталія

ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ ФРІЛАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

У статті визначено основні передумови та обґрунтовано програму розвитку фрілансової діяльності. Сформовано рекомендації щодо розподілу завдань для органів державної влади щодо розвитку фрілансової діяльності. Зокрема запропоновано перелік завдань для Державної служби України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва та Державної служби зайнятості. Ефективне виконання запропонованих завдань забезпечить виконання програми та створення сприятливого середовища для розвитку фрілансової діяльності в Україні. Запропоновано показники для визначення стану фрілансової діяльності. Перелік показників дозволить здійснювати моніторинг чисельності фрілансерів, контролювати стан фрілансової діяльності та рівень легалізації. Визначення зміни значень показників у часі дозволить досліджувати тенденції та своєчасно вносити необхідні зміни до програми розвитку фрілансової діяльності.

Ключові слова: фріланс, фрілансер, державне управління фрілансовою діяльністю, механізм державного управління фрілансовою діяльністю, програма розвитку фрілансової діяльності, макроекономічні показники стану фрілансової діяльності.

ОБОСНОВАНИЕ ПРОГРАММЫ РАЗВИТИЯ ФРИЛАНСОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В УКРАИНЕ

В статье определены основные предпосылки и обоснована программа развития фрилансовой деятельности. Сформированы рекомендации по распределению заданий для органов государственной власти по развитию фрилансовой деятельности. В частности предложен перечень заданий для Государственной службы Украины по вопросам регуляторной политики и развития предпринимательства и Государственной службы занятости. Эффективное выполнение предложенных задач обеспечит выполнение программы и создание благоприятной среды для развития фрилансовой деятельности в Украине. Предложены показатели для определения состояния фрилансовой деятельности. Перечень показателей позволит осуществлять мониторинг численности фрилансеров, контролировать состояние фрилансовой деятельности и уровень легализации. Определение изменения значений показателей во времени позволит исследовать тенденции и своевременно вносить необходимые изменения в программу развития фрилансовой деятельности.

Ключевые слова: фриланс, фрилансер, государственное управление фрилансовой деятельностью, механизм государственного управления фрилансовой деятельностью, программа развития фрилансовой деятельности, макроэкономические показатели фрилансовой деятельности.

Solyarchuk Nataliya

RATIONALIZATION OF THE FREELANCE DEVELOPMENT PROGRAM IN UKRAINE

The article defines the basic preconditions and makes reasons for freelance development program. There are formed the recommendations for the distribution of tasks for the development of freelance among the state authorities. In particular, there is proposed a list of tasks for the State Service of Ukraine on Regulatory Policy and Entrepreneurship Development and State Employment Office. Effective implementation of the proposed tasks

will provide the performance of the program and create an environment for the development of freelance in Ukraine. There are represented some indexes that refer to the determination of freelance activity. The list of indicators will allow providing the monitoring of freelancers number, control the status of freelance and level of its legalization. The determination of the indicators change during certain time will explore trends and make the necessary changes to the freelance program promptly.

Keywords: freelance, freelancer, freelance public administration, mechanism of freelance public administration, freelance development program, macroeconomic indicators of freelance.

Постановка проблеми. Сучасний ринок праці не є стихійним. Він регулюється за допомогою різних інструментів прямого та непрямого впливу, у тому числі законодавства, державних програм зайнятості населення, угод між роботодавцем і працівником, державних і приватних інститутів, що займаються працевлаштуванням населення [0, с. 407]. Враховуючи недостатню ефективність ринкового саморегулювання через відсутність планування, яке було при плановій (адміністративній) економіці, доцільно застосовувати програмування як інструмент державного регулювання економіки. На думку Барінова В.В. «програмування – це регулярний вплив органів державного управління на структуру економіки з метою досягнення поставленої цілі соціально-економічного розвитку на певний період» [0, с. 100]. Відсутність програми розвитку фрілансової діяльності, а також недостатню зосередженість на проблемах та легалізації даного виду діяльності зумовлює необхідність розроблення програми розвитку для забезпечення фрілансерів необхідними умовами та покращення макроекономічних показників розвитку економіки країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвиток фрілансу в Україні спонукає до дослідження даного явища, оскільки така форма підприємництва є відносно новою. Серед російських вчених досить детально досліджували сутність фрілансової діяльності Д. О. Стебков та А. В. Шевчук. Серед зарубіжних вчених, які досліджували фріланс, можна виділити таких авторів як М. Рой, Дж. Кітчінг, Д. Смалбоун, Т.Малоун, Р. Лаубахер та інші. До вітчизняних дослідників можна віднести Е.А. Афоніна, С.Л.Благодетеву-Вовк, які розглядають фріланс в контексті експортоорієнтованої сфери послуг як нового вектора

економічного зростання України та інші. О.В. Бражко, В.В.Барінов та Г.І.Скорик у своїх наукових працях досліджували державне регулювання зайнятості населення. Однак у цих наукових працях не виокремлюють таких категорій як фрілансери та не враховують їх особливостей.

Невирішені складові загальної проблеми. Необхідність розроблення програми розвитку фрілансової діяльності для забезпечення позитивного впливу на економіку країни в цілому зумовило актуальність обраної теми дослідження. Огляд наукових досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених [1-17] дозволяє стверджувати, що фрілансова діяльність недостатньо досліджена, зокрема відсутня програма розвитку фрілансової діяльності та недосконале державне управління даним видом діяльності потребують значної уваги науковців.

Метою статті є обґрунтування та розроблення рекомендацій щодо програми розвитку фрілансової діяльності та розроблення показників для визначення стану фрілансової діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основними передумовами формування програми розвитку фрілансової діяльності є:

- здійснення пошуку та визначення усіх проблем розвитку фрілансової діяльності, що можуть бути вирішені на державному рівні;
- визначення відповідальної організації;
- наявність достатньої кількості вихідних даних (статистичних даних щодо стану фрілансової діяльності, результатів соціологічних досліджень щодо проблем розвитку та недоліків управління фрілансовою діяльністю тощо);
- можливість ресурсного забезпечення розроблення та виконання програми.

З метою ефективного здійснення фрілансової діяльності в Україні необхідно розробити програму розвитку фрілансової діяльності, яка, на нашу думку, повинна складатись з двох частин:

- короткострокова програма – на період наступного календарного року;
- довгострокова програма – на наступних десять років.

Розподіл на дві частини обумовлений станом державного управління фрілансовою діяльністю та відсутністю офіційної статистики за даним видом діяльності. Відповідно ми пропонуємо до

завдань короткострокової програми внести першочергово необхідні кроки для впровадження фрілансової діяльності як форми підприємництва в основні Закони України та Постанови Кабінету Міністрів України щодо розвитку підприємницької діяльності, розроблення основних законодавчих актів щодо державного управління фрілансовою діяльністю тощо.

Довгострокову програму необхідно розробити та щорічно вносити в неї зміни відповідно до умов та перспектив розвитку фрілансової діяльності, а також на основі отриманих даних статистики та показників стану фрілансової діяльності, пропозицій та рекомендацій робочих груп, громадських організацій та об'єднань фрілансерів тощо.

У державній програмі розвитку фрілансової діяльності доцільно відобразити: аналіз стану фрілансової діяльності та її розвитку в умовах глобалізації ринку фрілансу; цілі та завдання розвитку фрілансової діяльності; макроекономічні показники, яких необхідно досягнути; заходи щодо удосконалення системи державного управління фрілансовою діяльністю; основні напрямки розвитку фрілансової діяльності; соціально-економічні результати, які реально досягнути за умови виконання визначеної програми тощо.

У зв'язку із значною кількістю завдань, які необхідно виконувати у процесі державного управління фрілансовою діяльністю, ми пропонуємо їх частину включити до функцій Державної служби України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва (Держпідприємництва України). Відповідно до Положення про Державну службу України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва основним завданням Держпідприємництва України є «реалізація державної політики у сфері розвитку підприємництва, державної регуляторної політики, державної політики у сфері ліцензування, дозвільної системи, нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» [10]. Тобто основні завдання Держпідприємництва України фактично включають і розвиток фрілансової діяльності, оскільки це вид підприємницької діяльності. Однак фрілансова діяльність є специфічним та новим видом підприємницької діяльності, який потребує значної кількості розробок механізмів, інструментів державного управління тощо. Відповідно Держпідприємництво України доцільно визначати як відповідальну

організацію за розроблення і контроль за виконанням програми розвитку фрілансової діяльності.

До основних завдань Державної служби України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва (Держпідприємництва України) щодо фрілансової діяльності ми пропонуємо включити наступні завдання:

- підготовка та подання пропозицій щодо формування та удосконалення механізму державного управління фрілансовою діяльністю;

- аналізування проектів законодавчих актів, що подаються з метою погодження, прийняття рішень щодо погодження чи відмови в погодженні даних проектів;

- подання роз'яснень положень законодавства з питань державної політики у сфері фрілансової діяльності;

- проведення моніторингу виконання програми розвитку фрілансової діяльності в Україні;

- проведення моніторингу стану розвитку фрілансової діяльності;

- а також розроблення: програми розвитку фрілансової діяльності в Україні; пропозицій щодо удосконалення законодавчих актів; типових договорів про співпрацю з громадськими організаціями, українськими та іноземними інтернет-біржами фрілансу тощо.

Державна служба зайнятості забезпечує реалізацію питань, які пов'язані з регулюванням зайнятості населення, професійною орієнтацією, професійним навчанням, працевлаштуванням та соціальною підтримкою тимчасово непрацюючих громадян.

Тому іншу частину завдань щодо фрілансової діяльності ми пропонуємо включити до функцій Державної служби зайнятості, а саме:

- сприяння організаційного та методологічного забезпечення навчання та підвищення кваліфікації фрілансерів у Державному центрі зайнятості;

- організування співпраці з громадськими організаціями фрілансерів, з українськими та іноземними інтернет-біржами фрілансу;

- інформування громадськості щодо виконання покладених на Державну службу зайнятості завдань та ефективності здійснення управління фрілансовою діяльністю;

- розроблення форми та змісту сертифікатів про підтвердження результатів неформального професійного навчання, механізму їх отримання фрілансерами.

Інформування та надання консультацій щодо можливостей фрілансової діяльності є необхідною функцією Державної служби зайнятості, оскільки саме сюди звертаються безробітні, які є потенційними фрілансерами. Не всі потенційні фрілансери мають достатньо інформації про можливості фрілансу. Також у досвідчених фрілансерів можуть виникати питання щодо розвитку даного виду діяльності, використання деяких переваг страхування та гарантування оплати праці, умов співпраці з іноземними замовниками та роботи через іноземні інтернет-біржі тощо. З огляду на це доцільно проводити семінари, консультації для безробітних та всіх зацікавлених осіб. Також необхідно надавати індивідуальні консультації як потенційним фрілансерам, так і вже існуючим, щодо переваг реєстрації як суб'єкта господарювання, можливостей та шляхів розвитку даного виду діяльності, загроз, що виникають при дистанційній співпраці з замовником, не використовуючи сервісів, що пропонують інтернет-біржі щодо гарантованої оплати праці тощо. Дану функцію пропонуємо виконувати спільно з об'єднаннями фрілансерів, оскільки саме безробітних у першу чергу слід мотивувати до здійснення фрілансової діяльності.

Однією із функцій Державної служби зайнятості доцільно вважати підтвердження результатів неформального професійного навчання, оскільки значна кількість фрілансерів здійснюють свою діяльність не за напрямом отриманої освіти. Необхідно надати можливість фрілансерам офіційно підтвердити свої навички та вміння з обраної спеціалізації. Підтвердженням певної кваліфікації доцільно вважати сертифікат, який буде видавати Державна служба зайнятості в Україні. Постановою Кабінету міністрів України «Про затвердження Порядку підтвердження результатів неформального професійного навчання осіб за робітничими професіями» [0] пропонується механізм отримання підтвердження результатів неформального професійного навчання. Але це стосується лише робітничих професій, перелік яких наведено в Постанові Кабінету міністрів України «Про затвердження Державного переліку професій з підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах» [0]. Фрілансери рідше

виконують роботи робітничого спрямування, тому доцільно рекомендувати Державній службі зайнятості розробити механізм підтвердження результатів неформального професійного навчання для фрілансерів, тобто для всіх видів діяльності якими вони займаються.

Сертифікати про підтвердження кваліфікації фрілансера повинні видаватись як державною, так і, за вимогою, іноземною мовою, оскільки вони можуть надаватись як для українських, так і для іноземних замовників. Також завданням Державної служби зайнятості є укладення договорів та сприяння можливості реєстрації таких сертифікатів на інтернет-біржах фрілансу. Така можливість допоможе фрілансерам отримати додаткові переваги при участі в конкурсах чи відборах виконавців проектів, а також інформація про отримані сертифікати повинна відображатись на сторінці фрілансера в інтернет-біржі фрілансу. Відповідно конкурентоспроможність фрілансера, який має документальне підтвердження кваліфікації у своїй сфері діяльності, буде вищою як на вітчизняному ринку, так і за кордоном.

За таким принципом доцільно розробити механізм підтвердження отриманої освіти за напрямом діяльності. Диплом про отриману освіту потрібно надавати для перевірки на інтернет-біржу фрілансу. На запит біржі уповноважений орган зобов'язаний перевірити достовірність наданих документів, їх відповідність до напрямку діяльності фрілансера та підтвердити можливість зазначення даних документа на інтернет-біржі фрілансу. На сьогодні деякі інтернет-біржі частково використовують дану методику. Наприклад, одна з відомих інтернет-бірж фрілансу «Prohq» пропонує фрілансерам для підвищення рейтингу пройти акредитацію, тобто підтвердити рівень своїх знань та вмінь, за допомогою подання документів про освіту (дипломів, сертифікатів) або проходження тестування по спеціалізації, вказаній на сторінці фрілансера.

Також виокремлення фрілансерів окремою групою у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців надасть можливість швидкого пошуку анкетних даних фрілансерів, у тому числі документів про освіту, що в свою чергу спростить процес підтвердження кваліфікації фрілансера інтернет-біржами (замовниками). Дані про освіту та наявні сертифікати про підтвердження результатів неформального професійного навчання ми рекомендуємо вносити у Реєстр, але з метою мінімізації витрат

здійснювати перевірку на достовірність документів лише за запитом. Однак, вже після такої перевірки, дані про її результати пропонуємо вносити в Реєстр і за умов повторного запиту з інших інтернет-бірж фрілансу (замовників) відповідь буде надано швидко використовуючи інформацію бази даних Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців.

Завданням Державної служби зайнятості буде узгодження умов співпраці, складання договорів та співпраця з найбільшими інтернет-біржами фрілансу України та світу, інтеграція рейтингу фрілансерів на різних інтернет-біржах з метою можливості переходу фрілансерів з однієї біржі на іншу, або роботи на кількох біржах без втрати отриманого особистого рейтингу.

Удосконалення вже існуючої нормативно-правової бази передбачатиме внесення змін до Податкового кодексу, Господарського кодексу, Кодексу законів про працю України, Законів України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки», Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні», Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Програми сприяння зайнятості населення та стимулювання створення нових робочих місць на період до 2017 року» тощо.

Результати ефективного державного управління фрілансовою діяльністю: зниження рівня безробіття, підвищення рівня економічно активного населення, зменшення обсягів зайнятості в неформальному секторі економіки тощо. Відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням» «особи, які забезпечують себе роботою самостійно (особи, які займаються підприємницькою, адвокатською, нотаріальною, творчою та іншою діяльністю, пов'язаною з одержанням доходу безпосередньо від цієї діяльності, в тому числі члени творчих спілок, творчі працівники, які не є членами творчих спілок), мають право на матеріальне забезпечення та соціальні послуги відповідно до цього Закону за умови сплати страхових внесків до Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності відповідно до діючого

законодавства» [Ошибка! Источник ссылки не найден.]. Оскільки фрілансери фактично відносяться до даної категорії осіб, вони мають право на таке ж соціальне забезпечення, як і особи, що працюють на умовах трудового договору.

Завданнями державного управління фрілансовою діяльністю є виявлення тенденцій фрілансової діяльності, вплив на макроекономічні показники держави, зміни у рейтингах українських фрілансерів на світових інтернет-біржах фрілансу тощо. Результати можуть бути як позитивними, так і негативними. Отже, розробивши програму розвитку фрілансової діяльності, доцільно також розробити показники, які дозволять контролювати стан фрілансової діяльності та зміни показників у часі.

Програма розвитку фрілансової діяльності, заходи і функції, які пропонуються у даній програмі потребують відповідного фінансування, тому доцільно визначати економічну ефективність фрілансової діяльності за різними показниками. Однак фінансування будь яких програм з державного бюджету потребує обґрунтування доцільності його здійснення. На нашу думку, розвиток фрілансової діяльності, а особливо її легалізація, збільшить надходження до державного бюджету та позитивно вплине на розвиток економіки країни. Тому ми пропонуємо здійснювати постійний моніторинг чисельності фрілансерів, сфери здійснення їх діяльності. З цією метою нами розроблено макроекономічні показники розвитку фрілансової діяльності в Україні, а саме:

- питома вага чисельності фрілансерів у загальній чисельності економічно-активного населення, %:

$$d = \frac{n_f^3 + n_f^H}{N_w + n_f^H} \cdot 100\% , \quad (1)$$

де n_f^H – питома вага чисельності фрілансерів у загальній чисельності економічно-активного населення, %; n_f^3 – кількість фрілансерів, що здійснюють свою діяльність на території України та є зареєстрованими суб'єктами підприємництва; n_f^3 – кількість фрілансерів, що здійснюють свою діяльність на території України в рамках нерегламентованої зайнятості, тобто не зареєстровані як суб'єкти підприємництва; N_w – загальна кількість економічно-активного населення України;

- питома вага вкладу фрілансерів, що здійснюють свою

діяльність на території України, у ВВП (d_{GDP}), %:

$$d_{GDP} = \frac{\sum_i P_i}{GDP}, \quad (2)$$

де P – продукти, які створюються фрілансерами, грн.; \sum_i – вид продукту; GDP – ВВП країни, грн.;

- питома вага вкладу фрілансерів, що внесені до Єдиного реєстру фрілансерів в Україні, у ВВП (d_{GNP}), %:

$$d_{GNP} = \frac{\sum_i P_i}{GNP}; \quad (3)$$

де GNP – ВВП країни, грн.

- рівень легалізації фрілансової діяльності в Україні (R_l), %:

$$R_l = \frac{n_f^3}{n_f^H} \cdot 100\%. \quad (4)$$

де n_f^3 – кількість фрілансерів, що здійснюють свою діяльність на території України та є зареєстрованими суб'єктами підприємництва; ; n_f^H – кількість фрілансерів, що здійснюють свою діяльність на території України в рамках нерегламентованої зайнятості, тобто не зареєстровані як суб'єкти підприємництва.

Оскільки валовий національний продукт це сукупність виробленої продукції, незалежно від місцезнаходження виробника [0, с. 134], а фрілансери мають можливість здійснювати фрілансову діяльність дистанційно, часто змінювати місце проживання чи подорожувати і продовжувати працювати, то показник питомої ваги вкладу фрілансерів, що внесені до Єдиного реєстру фрілансерів в Україні, у ВВП навіть більш доцільний, ніж попередній. Якщо фрілансери, зареєстровані в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців, сплачують податки також в Україні, доцільно враховувати результати їх діяльності, навіть якщо вони перебувають певний період за кордоном, з метою реального оцінювання стану фрілансової діяльності в Україні.

Висновок і перспективи подальших досліджень. Визначено основні передумови формування програми розвитку фрілансової діяльності, основні завдання, виконання яких необхідно забезпечити для максимально ефективного розвитку фрілансової діяльності, а також запропоновано виконання поставлених завдань покласти на Державну службу України з питань регуляторної політики та розвитку

підприємництва та Державну службу зайнятості. Запропоновано основні макроекономічні показники стану фрілансової діяльності в Україні: питома вага чисельності фрілансерів у загальній чисельності економічно-активного населення; питома вага вкладу фрілансерів, що проживають на території України, у ВВП; питома вага вкладу фрілансерів, що проживають в Україні, у ВНП; рівень легалізації фрілансової діяльності в Україні. Ці показники дозволять здійснювати постійний моніторинг чисельності фрілансерів, контролювати стан фрілансової діяльності, визначаючи їх зміни у часі досліджувати тенденції та своєчасно вносити необхідні зміни до програми розвитку фрілансової діяльності.

Література

1. Афонін Е.А.. Експортоорієнтована сфера послуг – новий вектор економічного зростання України? / Е.А. Афонін, С.Л. Благодєлева-Вовк // Український соціум. - 2012. - № 4(43). – С. 141-160.
2. Барінов В.В. Державне регулювання економіки: навч. посібник / В.В. Барінов, Г.І. Скорик. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. – 460 с.
3. Бражко О.В. Державне регулювання зайнятості населення в умовах соціально-економічного розвитку України : монографія / О.В. Бражко. – Запоріжжя : КПУ, 2009. – 200 с.
4. Васильченко В.С. Державне регулювання зайнятості: навчальний посібник.- К: КНЕУ, 2003. - С. 168-171.
5. Деякі питання діяльності Державної служби України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва : Указ Президента України від 30.03.2012 № 237/2012 // Офіційний вісник Президента України, 2012. - № 12. – С. 32.
6. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т.3 / [під. заг. ред. С.В. Мочерного].- К.: Видавничий центр „Академія”, 2000. – 952 с.
7. Курбатов В.И. Социальная работа: серия Учебники, учебные пособия.-Ростов н/Д: Феникс, 2000.- С. 402–411.
8. Маршавін Ю. Три роки роботи на страхових засадах: посібник для робітників центрів зайнятості - К.: Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості, 2004.- 4 с.
9. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у

зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням: Закон України від 18.01.2001 р. № 2240-III // Офіційний вісник України, 2001. — № 8. — С. 4.

10. Про затвердження Державного переліку професій з підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах : Постанова Кабінету Міністрів України від 11.09.2007 р. № 1117 // Офіційний вісник України, 2007. — №105. — С. 11.

11. Про затвердження Порядку підтвердження результатів неформального професійного навчання осіб за робітничими професіями : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 р. № 340 // Офіційний вісник України, 2013. — № 37. — С. 34.

12. Стребков Д. О. Фрилансеры в информационной экономике: мотивация и организация труда [Електронний ресурс] / Д. О. Стребков, А. В. Шевчук. — Режим доступу: http://soc.hse.ru/data/2009/12/02/1238390133/Strebkov-Shevchuk_SocReal_01-2008.pdf.

13. Стребков Д. О. Фрилансеры на российском рынке труда [Електронний ресурс] / Д. О. Стребков, А. В. Шевчук // Социологические исследования. — 2010. - №2. - С. 45-55. — Режим доступу: <http://dlib.eastview.com/browse/doc/21973374>.

14. Щетнікова Н. М. Центр зайнятості — як один із соціальних інститутів вирішення проблем безробіття серед молоді / Н. М. Щетнікова // Науковий пошук молодих дослідників. — Луганськ: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2012. - № 8. - С. 13-18.

15. Mill Roy. Hiring and Learning in Online Global Labor Markets [Електронний ресурс] / Mill Roy // Working Paper. — October, 2011. — No. 11-17. — P. 1-25. Режим доступу: http://www.netinst.org/Mill_11_17.pdf.

16. Kitching J. Defining and estimating the size of the UK freelance workforce [Електронний ресурс] / J. Kitching, D. Smallbone // A Report for the Professional Contractors Group. — October, 2008. — P. v-x; 1-46. Режим доступу: http://www.pcg.org.uk/cms/documents/POLICY_AND_CAMPAIGNS/research/Defining_and_estimating_the_size_of_the_freelance_workforce-FULL_REPORT.pdf

17. Thomas W. Malone. The Dawn of the E-Lance Economy

[Електронний ресурс] / Thomas W. Malone, Robert J. Laubacher // Harvard business review. - September-October, 1998. – P. 145-152. Режим доступу:<http://www.ecopywriters.com/downloads/dawn-elance-econ.pdf>.

1. Afonin E.A.. Eksportooriyentovana sfera poslug – novy`j vektor ekonomichnogo zrostannya Ukrayiny`? / E.A. Afonin, S.L. Blagodyelyeva-Vovk // Ukrayins`ky`j socium. - 2012. - # 4(43). – S. 141-160.

2. Barinov V.V. Derzhavne reguluvannya ekonomiky`: navch. posibny`k / V.V. Barinov, G.I. Skory`k. – L`viv: Vy`davny`chtvo L`vivs`koyi politexnyk`, 2012. – 460 s.

3. Brazhko O.V. Derzhavne reguluvannya zajnyatosti naseleण्या v umovax social`no-ekonomichnogo rozvy`tku Ukrayiny` : monografiya / O.V. Brazhko. – Zaporizhzhya : KPU, 2009. – 200 s.

4. Vasy`l`chenko V.S. Derzhavne reguluvannya zajnyatosti: navchal`ny`j posibny`k.- K: KNEU, 2003. - S. 168-171.

5. Deyaki py`tannya diyal`nosti Derzhavnoyi sluzhby` Ukrayiny` z py`tan` regulyatornoyi polityky` ta rozvy`tku pidpry`yemny`chtva : Ukaz Prezy`denta Ukrayiny` vid 30.03.2012 # 237/2012 // Oficijny`j visny`k Prezy`denta Ukrayiny`, 2012. - # 12. – S. 32.

6. Ekonomichna ency`klopediya: U tr`ox tomax. T.3 / [pid. zag. red. S.V. Mochernogo].- K.: Vy`davny`chy`j centr „Akademiya”, 2000. – 952 s.

7. Kurbatov V.Y`. Socy`al`naya rabota: sery`ya Uchebny`ky`, uchebnye posoby`ya.-Rostov n/D: Feny`ks, 2000.- S. 402–411.

8. Marshavin Yu. Try` roky` roboty` na straxovy`x zasadax: posibny`k dlya robitny`kiv centriv zajnyatosti - K.: Insty`tut pidgotovky` kadriv derzhavnoyi sluzhby` zajnyatosti, 2004.- 4 s.

9. Pro zagal`noobov'yazkove derzhavne social`ne straxuvannya u zv'yazku z ty`mchasovoyu vtratoyu pracezdatnosti ta vy`tratamy`, zumovleny`my` poxovannyam : Zakon Ukrayiny` vid 18.01.2001 r. # 2240-III // Oficijny`j visny`k Ukrayiny`, 2001. — # 8. – S. 4.

10. Pro zatverdzhennya Derzhavnogo pereliku profesij z pidgotovky` kvalifikovany`x robitny`kiv u profesijno-texnichny`x navchal`ny`x zakladax : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny` vid 11.09.2007 r. # 1117 // Oficijny`j visny`k Ukrayiny`, 2007.- #105. – S. 11.

11. Pro zatverdzhennya Poryadku pidtverdzhennya rezul`tativ neformal`nogo profesijnogo navchannya osib za robitny`chy`my` profesiyamy` :

Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny` vid 15.05.2013 r. # 340 // Oficijny`j visny`k Ukrayiny`, 2013. — # 37. – S. 34.

12. Strebkov D. O. Fry`lanserы v y`nformacy`onnoj ekonomy`ke: moty`vacy`ya y` organy`zacy`ya truda [Elektronny`j resurs] / D. O. Strebkov, A. V. Shevchuk. – Rezhy`m dostupu: http://soc.hse.ru/data/2009/12/02/1238390133/Strebkov-Shevchuk_SocReal_01-2008.pdf.

13. Strebkov D. O. Fry`lanserы na rossy`jskom rынке truda [Elektronny`j resurs] / D. O. Strebkov, A. V. Shevchuk // Socy`ology`chesky`e y`ssledovany`ya. – 2010. - #2. - S. 45-55. – Rezhy`m dostupu: <http://dlib.eastview.com/browse/doc/21973374>.

14. Shhetnikova N. M. Centr zajnyatosti – yak odu`n iz social`ny`x insty`tutiv vy`rishennya problem bezrobittya sered molodi / N. M. Shhetnikova // Naukovy`j poshuk molody`x doslidny`kiv. – Lugans`k: DZ «LNU imeni Tarasa Shevchenka», 2012. - # 8. - S. 13-18.

Рецензент: *Одрехівський М.В., д.е.н., професор кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва Національного університету «Львівська політехніка»*

12.11.2014